

njenih upravljalcev in odločevalcev, temveč tudi civilne družbe, krajevnih skupnosti, društev in drugih lokalnih akterjev.

Vsebina knjige je poleg predgovora ministra Zdravka Počivalška in uvodnika dr. Janeza Nareda sestavljena iz 12 prispevkov. Prvi trije prispevki so namenjeni splošnemu pregledu slovenske regionalne politike vse od njenega začetka, od leta 1971, ko je bil sprejet Zakon o pospeševanju razvoja manj razvitih območij v Socialistični republiki Sloveniji. V prvem prispevku sta avtorja prek pregleda politik regionalnega razvoja na območju Slovenije prepoznala nekaj ključnih obdobij in mejnikov na področju regionalne politike, ter sklenila z razmislekom o spodbujanju regionalnega razvoja v prihodnosti. Drugi prispevek je namenjen pregledu razvojnih razlik med regijami v Sloveniji po letu 1971, ki ga avtor naredi prek longitudinalne kvantitativne študije in analize spremenljivk narodni dohodek in bruto domači proizvod. V tretjem prispevku je obravnavan pomen slovenske regionalne politike v povezavi z obmejnimi problemskimi območji, za katera so značilni zaostanek v gospodarskem razvoju, pomanjkanje delovnih mest in demografska ogroženost. Avtorji in avtorice četrtega prispevka se prav tako osredotočajo na obmejna problemska območja, toda s poudarkom na upoštevanju vidika tam živečih prebivalcev, ki so ga preučili prek analize rezultatov spletnega vprašalnika. Peti prispevek obravnava, kako se je v zadnjih letih razvijal postopek pomorskega prostorskega planiranja na slovenskem obalnem območju, ki je povezan z načrtovanjem in upravljanjem morskega okolja, ter kako bi lahko pridobljene izkušnje prispevale k uvedbi regionalnega prostorskega planiranja. V šestem prispevku avtorici obravnavata pomen graditve regionalne mreže na primeru delovanja regionalne razvojne agencije BSC Kranj, ki prek svoje povezovalne vloge nadgrajuje izkušnje regionalnega delovanja in znanje; ob tem je posebej predstavljen primer vzpostavljanja gorenjskega kolezarskega omrežja. Sedmi prispevek predstavlja izzive za pametne regije in ponuja predlog vzpostavitve digitalnega ekosistema v regionalnem razvoju, kar bi prispevalo k večjemu prepoznavanju razvojnih potencialov območja in opredelilo izhodišče za razvojne ukrepe. V osmem prispevku se avtorji osredotočajo na problem demografskih sprememb in staranja prebivalstva, ki ga povežejo z modeli napovedovanja potreb predvsem po prometni in socialni infrastrukturi ter zdravstvu. Deveti prispevek je edini bolj filozofsko obarvan in s poudarkom pomena anticipacije prihodnosti v procesu načrtovanja razvoja med drugim obravnava vprašanje, kako mišljenje prihodnosti vključiti v procese načrtovanja in spodbujati kreativno ustvarjanje razvojnih vsebin. V desetem prispevku avtorica opravi zgodovinski pregled cestne in okoljske infrastrukture v Mariboru, pri čemer jo zanimajo načini upravljanja in urejanja javni mestnih prometnih površin pred 100 leti in danes. Enajsti prispevek je namenjen predstavitvi rezultatov spremljanja vodnih virov na vodovarstvenem območju Ljubija, pri čemer je bila kakovost vodnih virov preučevana v povezavi z različnimi rabami zemljišč v pestri pokrajini. V zadnjem prispevku avtorja obravnavata pomen in razvoj hidroenergetske izrabe Zgornjega Posočja v zadnjem stoletju ter med drugim predstavita »evolucijo« argumentacij tako tistih akterjev, ki so (bili) zavezani gradnji hidroelektrarn na tem območju, kot tudi tistih, ki so predvsem iz naravovarstvenih vidikov (bili) do tovrstnih gradenj kritični.

Knjiga je prosto dostopna na spletni strani Založbe ZRC: <https://doi.org/10.3986/9789610505921>.

Marko Senčar Mrdaković

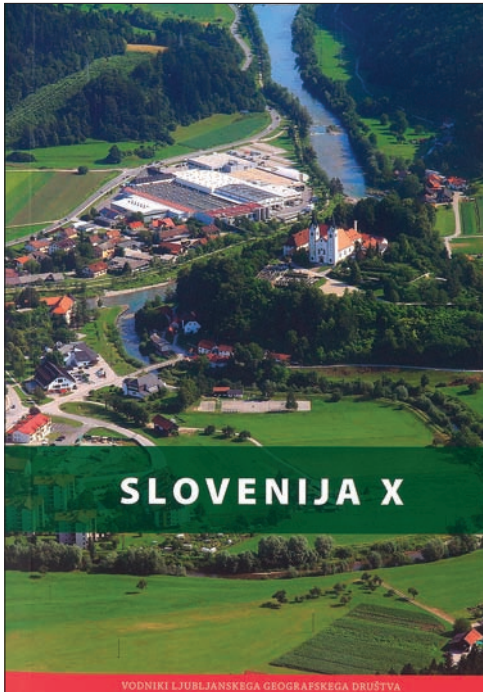
## **Drago Kladnik (urednik):**

### **Slovenija X**

#### **Ekскурzije Ljubljanskega geografskega društva**

Ljubljana 2021: Ljubljansko geografsko društvo, Založba ZRC, 256 strani, ISBN 978-961-05-0581-5

Ljubljansko geografsko društvo ima bogato tradicijo organiziranja ekskurzij po Sloveniji, ki so predstavljene tudi v vodnikih. Letos je izšel jubilejni deseti vodnik Ljubljanskega geografskega društva. Šest ekskurzij je bilo izvedenih med oktobrom 2019 in oktobrom 2020, njihovim opisom pa je dodana tudi predstavitev ekskurzije iz novembra 2013 po Trstu in njegovem podzemlju.



Prva ekskurzija nas popelje tik ob tromejo v Zgornjesavsko dolino, druga nas vodi ob Kokri od Kranja do vznožja Storžiča, tretja nas seznani z drobnimi skrivnostmi Zadrečke doline, četrta nas vodi v osrednji del Mirnske doline in njenega porečja, peta nas popelje po sledih kočevskih Nemcev, šesta nas vodi v Trst in njegovo podzemlje, zadnja pa v dolini Lepene pri Železni Kapli sledi potem romana Maje Haderlap Angel Pozabe.

Vodnik predstavlja opise s sedmih ekskurzij, ki so opremljeni z bogatim slikovnim gradivom. Prvi opis z naslovom »Zgornjesavska dolina, ujeta med Julijskimi Alpami in Karavankami« avtorja Andraža Pavliča nas popelje na tromejo Slovenije z Avstrijo in Italijo, kjer se seznanimo s tamkajšnjimi temeljnimi pokrajinskimi značilnostmi in zgodovinskim prostorskim razvojem na podlagi živinoreje, fužinarstva, industrije in turizma. Na poti je podrobneje opisanih šest postaj: Mojstrana – Slovenski planinski muzej, Belca – skalni podor, Gozd Martuljek – Martuljški slapovi, Kranjska Gora, Naravni rezervat Zelenci in Rateče – sirarstvo Kozji Raj.

Drugi opis z naslovom »Biseri osrednje Gorenjske – ob Kokri od Prešernovega Kranja do vznožja Storžiča«, ki ga je napisal avtor Erik Logar, razkriva skrite, nekatere tudi danes politično pomembne, koticke gospodarskega središča na Gorenjskem in njegovega zaledja. Pri tem je poudarek na bogati kranjski stavbni kulturni dediščini iz daljne preteklosti in njeni aktualni rabi. Na poti je podrobno opisanih devet postaj: kanjon reke Kokre, mestno središče Kranja, Brdo pri Kranju z grobnico družine Zois v Predosljah, restavratska delavnica Roka Valjavca v Britofu, učna pot ob Kokri od Visokega do Hotemaž, Olševke, samostan Velesovo, grad Strmol in Preddvor.

Tretji opis z naslovom »Drobne skrivnosti Zadrečke doline« avtorja Draga Kladnika nas spozna s poglobitnimi naravnimi, družbenimi, zgodovinskimi in etnološkimi značilnostmi Zadrečke doline, pri tem pa je besedilo obogateno s citati iz pravljič književnika Lojzeta Zupanca. Poleg opisa poti prispevek ponudi krajšo študijo reke Drete in njenega porečja ter podnebnih, gospodarsko-upravnih in demografskih značilnosti doline. Podrobneje je opisanih deset postaj: prelaz Črnivec, cerkev Marije

Zvezde v Novi Štifti, Gornji Grad, vislice na Homu, kraški izviri Kropa, Spodnje Kraše, Pusto Polje, Veniše, Nazarje – grad Vrbovec, Nazarje – frančiškanski samostan in samostan sester klaris.

Četrti opis z naslovom »Osrednji del Mirnske doline z okolico« avtorja Tadeja Grabnarja podrobno predstavi porečje Mirne in okolico v severnem delu Dolenjske. Avtor Mirnsko dolino z vidika njene prehodnosti v kamninskem, reliefnem in podnebnem smislu opiše kot »Slovenijo v malem«. Prav tako predstavi celotno podobo doline glede na njene kulturne in naravnogeografske značilnosti. Podrobneje je opisanih sedem postaj: Trebnje – Dobrote Dolenjske, Rodine pri Trebnjem – kmetija Uhan, naselje in grad Mirna, Nebesa nad Šentrupertom, Mokronog, Žalostna gora in Pavčkov dom v Šentjuriju na Dolenjskem.

Peti opis z naslovom »Po sledih kočevskih Nemcev« avtorja Mihaela Petroviča ml. nas popelje na območje nekdanjega nemškega jezikovnega otoka na jugovzhodu Slovenije. Poudarek je na prikazu temeljnih geografskih značilnosti Kočevskega in bogati zgodovini kraja. Podrobneje je opisanih deset postaj: Kočevsko ali Rudniško jezero (*Gottschee*) s cerkvijo svetega Jerneja, Šeškov dom – Pokrajinski muzej Kočevje, Nemška Loka (*Unterdeutschau, Age*), Hrib (*Büchel, Piechl*), Koprivnik (*Nesseltal, Neatol*), Rajhenav (*Reichenau, Reichenagə*), Prelesnikova koliševka (*Fichtengrube, Feichtgrube*), Trnovce (*Tiefenreuther, Trintəbitz*) in Klinja vas (*Klindorf, Klindoarf*).

Šesti opis z naslovom »Trst in njegovo podzemlje« avtorja Franca Malečkarja je dopolnilo prejšnjih, s Trstom povezanih prispevkov v vodniku *Slovenija IX*. Besedilo ponuja odkrivanje skrivnosti zgodovine mesta, ki je bilo tako pomemben za slovenski narod. Hkrati ob posameznih naslovih njegovo vlogo podkrepijo citati pisateljev in velikih zgodovinskih osebnosti. Podrobneje je opisanih deset postaj: razgledišče grad Socerb, železniška postaja in Trg svobode, Terezijanska četrt s Slovenskim narodnim domom, Oberdankov trg, protiletalsko zaklonišče Kleine Berlin, od Hrenove ulice do Ljudskega vrta, prek Akvadota do Rimskega gledališča, do katedrale svetega Justa in spust do Velikega trga, po nabrežju do Speleovivarija in Rižarna.

Sedmi opis z naslovom »Po poteh romana Maje Haderlap Angel pozabe – v dolini Lepene pri Železni Kapli« avtorjev Jane Ozimek in Primoža Pipana pokrajine ne predstavi, kot smo vajeni iz drugih opisov, le iz geografskega, zgodovinskega in jezikovnega vidika, temveč tudi literarnega, zato je prispevek zanimiv tudi za tiste, ki se zanimajo za književnost in življenje literatov. Vodja ekskurzije je bil Zdravko Haderlap, podrobneje pa je opisanih dvanajst postaj: Železna Kapla, Lepenska šola, Vinknova domačija, Pečnikova domačija – kraj za vojne sirote, Hojnikova domačija – kraj vojnega zločina in otroštva pisatelja Valentina Polanška, Benetkova domačija – kraj otroštva Florjana Lipuša, Topičnikova domačija – Florjan Lipuš, Srednja polica – temelj druge avstrijske republike, Hudi graben – Albert Veinik versus Albert Einstein, Peternelova domačija – o vrednosti človeka, Peršmanova domačija – kraj spominjanja in muzej ter planina Luže.

Vodnik pred vami ponuja bralni užitek in seznanitev s podrobnimi podatki o nekaterih slovenskih pokrajinah in obmejnih pokrajinah Slovenije. Učitelji geografije, zgodovine in slovenščine lahko iz vodnika črpajo ideje za izvedbo ekskurzij v lastni režiji. V opisih so navedene priporočljive točke za postanke in temeljiteje ogleda.

Marko Senčar Mrdaković

### **Baltazar Hacquet:**

#### **Oryctographia Carniolica ali Fizikalno zemljepisje vojvodine Kranjske, Istre in deloma sosednjih dežel, Prvi del**

Cerknica, Ljubljana 2020: Knjižnica Jožeta Udoviča, Založba Maks Viktor, 162 strani, ISBN 978-961-92656-5-9

»Tukaj podajam oris fizikalnega zemljepisa naše dežele, ki pri nas morebiti lahko ustvari korist, tudi če je zunaj dežele ne bo prinesel, morda pa bo nekega dne lahko služil kot gradivo za celoto, ko se bo nekoč kdo hotel lotiti izdelave popolne splošne oriktografije ...« (str. vii). S temi besedami je Baltazar Hacquet